

2000 YILINA KADAR DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE
GASTROENTEROLOJİNİN GELİŞİMİEnes CÖMERT¹ - Ahmet Teoman ERTEN²

DOI: 10.37609/akya.3785.c463

DÜNYADA GASTROENTEROLOJİ

Mısır papirüslerinden elde edilen bilgilere göre M. Ö. 2000'li yıllarda saray hekimlerinden Irynakhty'in gastroenteroloji ve proktoloji konusunda uzmanlaştığı, Eski Yunan'da ise Hipokrat ve Galen'in sindirim sisteminin işlevi ve hastalıkları konusunda öngöründe bulundukları bilinmektedir (1).

18. Yüzyılda İtalyan hekim Lazzaro Spallanzani (1729-1799) Galen'in görüşlerine karşı çıkmış, mide suyunun yiyecekler üzerine etkisini 1780'de deneysel olarak göstermiştir.

1767'de Alman Johann Zimmermann dizanteri konusunda önemli bir çalışma kaleme almıştır. Viyanalı hekim Maximilian Stoll ise 1777'de safra kesesi kanserini tanımlamıştır.

19. Yüzyıl bilim ve teknolojide önemli gelişmelerin gerçekleştiği dönemdir. 1805'te Philip Bozzini insan vücudunda içi boş organları gözlemlemek için bir cihaz yapmıştır. Bu cihaz, tarihte endoskopun ilk örneği olup, üriner sistem, rektum ve farenks incelemesinde kullanılmış, *light guiding instrument* olarak isimlendirilmiştir.

1870'te Waldenburg tarafından tasarlanan iki teleskopik metal tüpten oluşan cihaz, 1871'de Viyana'lı hekim Karl Stoerk tarafından modifiye

edilerek ilk özofagoskobun yapılması gerçekleştirilmiştir.

1876'da Carl Wilhelm Kupffer bugün Kupffer hücresi olarak adlandırdığımız karaciğer hücrelerini tanımlamıştır.

1884'de Kronecker ve Meltzern bir insanda özofagus manometri çalışması yapmışlardır. 1884'de Kronecker ve Meltzern ilk kez bir insanda özofagus manometre çalışması yapmıştır.

19. yüzyılın sonlarına doğru batıda tıp alanındaki gelişmelerle birlikte tıp eğitiminde düzenlemeye gidilmiş, bu gelişmelerle tıpta uzmanlaşmaya giden yol açılmış, gastroenterolojinin temelleri bu dönemde atılmış, bilimsel ve teknolojik gelişmeler gastroenterolojiyi popüler hale getirmiş, tabibinde 20. yüzyıl gastroenterolojinin altın yüzyılı olmuştur.

1902'de W. Bayliss ve E. Starling sekretini; 1905'te J. S. Edkins gastrini; 1928 A. C. Ivy kolelistokinini keşfetti. Gastroenteroloji kliniklerinin kurulması dünyada 1920'lerin başında hayata geçirildi. Bu dönemde mide-duodenum ülseri, amibik dizanteri, safra taşı, sarılık, karaciğer sirozu konularında yaptıkları çalışmalarla A. Basster, A. F. Chace, S. S. Simon, F. Smithcs, G. Morgan, Willi-

¹ Uzm. Dr., Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları AD., Gastroenteroloji BD., Gastroenteroloji Yandal Asistanı, enescomert34@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-4146-1693

² Uzm. Dr., Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Gastroenteroloji Kliniği, ahmeterten57@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-1271-058X

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Gastroenteroloji Kliniği

Tıp Fakültesinin ilk gastroenterolog öğretim üyesi Prof.Dr. Mehmet İşler 1995 yılında göreve başlamıştır ve resmi olarak Gastroenteroloji Bilim Dalı 1999 yılında kurulmuştur. Sonraki yıllarda Prof. Dr. Yıldırım Songür ve Prof.Dr. Ülkü Sarıtaş kliniğin akademik faaliyetlerine katkıda bulunmuşlardır.

Resim 52. SDÜ Gastroenteroloji Kliniği

KAYNAKLAR

1. Nunn JF. Ancient Egyptian Medicine. 2002. ISBN0-8061-3504-2.
2. Schäfer PK, Sauerbruch T. Rudolf Schindler (1888 - 1968) [Rudolf Schindler (1888--1968)--"father" of gastroscopy]. Z Gastroenterol. 2004 ve 42(6):550-556.
3. G, Watts. BMJ., "Nobel prize is awarded to doctors who discovered H pylori". 331 October 2005, (7520):795.
4. İstanbul Tıp Fakültesi Bülteni, Sayı:1 Mayıs 2012 s12-15.
5. Prof.Dr. Ali Özden, Türkiye'de Gastroenterolojinin Doğuşu.
6. Türk Gastroenteroloji Derneği 50. Yılı Kitabı